

Årsberetning for Moss Historielag 2023

Styret har i 2023 vært spesielt opptatt av tiltak og verktøy for å få formidlet lokalhistorien til publikum. Dette først og fremst gjennom vår ordinære virksomhet med månedlige temamøter, og to månedlige møter for publikum som kan få hjelp til å finne sine slektninger. Vi er spesielt glade for å ha inngått samarbeid med Malakoff vgs. for å bistå elever og lærere med deres prosjekt, som handler om Hus og folk i Moss. I 2023 har vi i tillegg brukt mye tid og ressurser på spesielt to prosjekter: Å få samlet lokalhistorisk informasjon på én plattform, og ikke minst prosjektet med en ny bok, som skal ta for seg årene fra 2000 - 2025.

Styret

Styret ble valgt på årsmøtet i mars og har hatt følgende medlemmer:

- Per Vorum, leder
- Wenja Blomberg, nestleder
- Liv Berger, kasserer
- Paul Norberg redaktør
- Kirsten Espegren, sekretær
- Svein Åge Lauritzen, styremedlem
- Jan Kronberg, styremedlem fram til desember 2023.
- Eva Karine Johansen, styremedlem fram til og med september 2023
- Harald Stenerud, varamedlem, konstituert styremedlem fra og med oktober 2023
- Tom Ottar Røw, varamedlem, konstituert styremedlem fra januar 2024

Eva Karine Johnsen trakk seg fra styret i september 2023 og Jan Kronberg døde i desember 2023. Styret konstituerte derfor varamedlemmene Harald Stenerud og Tom Ottar Røw til faste medlemmer fram til årsmøtet 2024. Styret hatt elleve styremøter i 2023.

Hovedtrekkene i økonomien

Medlemstallet pr. 31.12.2023 er 310. Dette en netto økning på 23 medlemmer i 2023.

De største inntektspostene er medlemskontingenten på kr. 102 550,-, mva. refusjon på kr. 20.232,- og grasrotandel fra Norsk Tipping på kr. 22.386,-. De største utgiftspostene er produksjon av Strandsitteren på kr. 54.359,- og leie og strøm på Justus på kr. 41.862,-.

Regnskapet for 2023 viser et underskudd på kr. 11.932,48 pr 31.12.2023. Vi hadde budsjettert med et underskudd på kr. 65.159,-. Underskuddet er ca. 50.000 kroner lavere enn budsjettert, først og fremst fordi utgiftene til nytt bokprosjekt ennå ikke er påløpt., Moss Historielag har fortsatt god egenkapital. Sommerturen er subsidiert med ca. kr. 10.000,- og julebordet med ca. kr. 19.000,-.

Regnskapet er ikke revidert pr. 17.01.2024

Moss Historielags virksomhet og arrangementer i 2023

Åpne medlemsmøter med foredrag

Det har vært totalt ti møter, inkludert årsmøtet og julemøtet. Alle møtene ble gjennomført på ettermiddag/kveld, seks av disse i Larkollveien 7, to på Malakoff videregående skole, og julemøtet på Rundhuset i Nesparken. Antall frammøtte har variert mellom 25 og 60.

- 18. januar: Moss Bryggeri og Gernergården ved Trine Lise Heilmann
- 2. februar: Presentasjon av prosjektet Hus og Folk i Værlegata (skoleåret 2022-2023). Presentert av flere grupper fra Klasse 3STD ved Malakoff vgs og lærerne Merete Kildahl og Martin Hvolby.
- 15. februar: Om storgårder i Rygge ved Knut Funderud
- 15. mars (årsmøtet): Nyquistbyen ved Paul Norberg
- 19. april: Slektsforskning og historisk informasjon om bedriften M. Peterson & søn ved Erik Opperud.
- 20. september: Barnehagehistorien i industribyen Moss ved Turid Thorsby Jansen,
- 18. oktober: Ditt digitale dødsbo ved Heidi Sitara Fjeldvik
- 14. november: «Makta» ved Erik Sagflaat
- 4. desember: Presentasjon av prosjektet Hus og Folk i Værlegata (skoleåret 2023-2024) ved flere grupper av elever fra 3VGS og lærere.
- 5. desember (julebord): «Agrarrevolusjonen i Rygge 1879" ved Ole Gjølberg

Arrangementer

SommerturÅrets sommertur ble arrangert den 21. juni og gikk til Nasjonalmuseet/Nasjonalgalleriet i Oslo. Kunsthistoriker Arnt Fredheim var guide for 42 frammøtte.

Vandring

Den 19. oktober ble det arrangert vandring til Våpenhula på Jeløy. Svein Bromander var turguide for 25 frammøtte.

Markedsføring

Hjemmesiden

Moss Historielag benytter hjemmesiden for å informere publikum om oss og våre aktiviteter.

Facebook

Styret har løpende lagt ut tekst og bilder fra byen vår og informasjon om lagets aktiviteter på Facebook. Vi har 1085 følgere.

E-post og sms

Styret sender e-post og evt. sms til alle medlemmer om kommende arrangementer og annen informasjon som vi vurderer som nyttig for medlemmene.

Moss Avis

Som et ledd i markedsføringen fikk vi publisert to artikler i Moss Avis; henholdsvis i juni og i november. Begge artiklene hadde fyldig omtale av innholdet i Strandsitteren nr. 2 og nr. 3 i 2023.

Deltakelse på stands

Den 5. mai deltok vi på stand i gågata i forbindelse med arrangementet Turist i egen by, og den 10. juni i forbindelse med Mossedagene. I tillegg deltok vi på slektsforskerdagen den 28. oktober på Bøndernes Hus i Råde.

Interne aktiviteter

Årsmøte i Østfold Historielag

Årsmøtet til Østfold Historielag 2023 ble gjennomført den 25. mars på Folkenborg Museum, Mysen. Fra styret i Moss Historielag møtte Per Vorum og Liv Berger. Oddvar Aasen fra Moss Historielag møtte som representant for bokpriskomiteen. I tillegg kom Paul Nordberg til årsmøtet for å motta bokprisen for Lokalhistorie. Elisabeth Vogt er medlem i redaksjonskomiteen for Wivar. Årsmøtet valgte Oddvar Aasen som 1. varamedlem for 1 år, og Elisabeth Vogt ble gjenvalgt til Redaksjonskomiteen for Wiwar for 2 år. Kari Hanna Stumberg Omholt, Idd og Enningdalen Historielag ble gjenvalgt som leder.

Møte med tillitsvalgte i Østfold Historielag

Østfold Historielags møte for tillitsvalgte var lørdag 2. september 2023 på Torderød gård på Jeløy. Leder Kari Stumberg Omholt ønsket 35 representanter velkommen. Per Vorum deltok fra styret i MH.

Styreweb

Moss Historielag har siden 2019 benyttet seg av den nettbaserte administrasjonsløsningen Styreweb. Vi har i 2023 benyttet modulene for arkiv, medlemsregister og e-post/sms tjenester, faktureringstjenesten og regnskapsrapporter og OCR tjenesten.

Dokumentasjon av boksamlingen til MH

Moss Historielags mottar stadig lokalhistoriske bøker fra medlemmer og publikum. Bøkene blir katalogisert og plassert i vårt bibliotek på Justus.

Retningslinjer for Moss Historielag Styret har utarbeidet flere interne retningslinjer for MH, slik som f.eks. Retningslinjer for arrangementer (medlemsmøter).

Samarbeid med andre

Lokalhistorisk vandringsspill

Moss Historielag har deltatt i et prosjekt med Mossefirmaet Wittario. Den to-årige avtalen som Østfold Historielag hadde inngått med firmaet, gikk ut i 2023. Sammen med Wittario søkte vi derfor om midler til videre utvikling av spillet for å lage en kunstvandring til skulpturene i Moss. Da dette ikke lyktes, har vi avsluttet samarbeidet.

Samarbeid Malakoff videregående skole

Moss Historielag har fortsatt samarbeidet med Malakoff videregående skole, bl.a. med historielærer Martin Hvolby, om prosjektet Hus og Folk i Moss. I 2023 har prosjektet tatt for seg de gamle husene i Værlesanden og i Storgata. Elevene produserer egne artikler om husene på Wikipedia.

Samarbeid med Moss Fotoklubb

Moss Historielag har samarbeidet med Moss Fotoklubb for å få tilgang til gamle og nye bilder fra Moss.

Samarbeid om nettstedet Lokalhistoriewiki

Representanter for styret har hatt møter og dialog med representanter fra Norsk Lokalhistorisk institutt på Nasjonalbiblioteket for å kunne starte opp med å registrere og samle lokalhistorisk informasjon på deres nettsted lokalhistoriewiki.no. Bakgrunnen er at MH har ønsket å systematisere/registrere/publisere lokalhistorisk innhold, bl.a. fra artikler i Strandsitteren og andre nettsteder, på nettstedet til lokalhistoriewiki.no. Nasjonalbiblioteket er ansvarlig for nettstedet, noe som sikrer både kvalitet og tilgang til stoffet i framtiden. I denne forbindelse har vi også hatt møte med representanter for Østfold Historielag og Hobøl historielag for å få informasjon om bruken. Videre har vi deltatt på et miniseminar på Nasjonalbiblioteket, arrangert av Østfold Historielag.

Deltakelse på seminar og foredrag

Moss kommune ved frivillighetskoordinatoren var arrangør av et seminar hvor to representanter fra styret deltok sammen med andre frivillige organisasjoner på en workshop: Hvordan lykkes med en bedre inkludering?

Torderød Gårds Venner inviterte til foredrag om «Da Opplysningstiden kom til Moss» ved kunsthistoriker Arnt Fredheim. På 1700-tallet var Norge og Moss fattig på litteratur, men vi hadde fine lystgårder hvor kultur på høyt europeisk nivå ble dyrket.

Arbeidsgrupper

Bokprosjektet

Styret har nedsatt en arbeidsgruppe som leder Moss Historielags sitt nye bokprosjekt. Gruppen består av fem personer og ledes av Svein Åge Lauritzen. Pål Bjerketvedt er redaktør. I boka skal det være 25 temaer som skal beskrive utviklingen i Moss de siste 25 år, dvs. fra år 2000 til 2025. Temaene skal skrives av lokale forfattere med kunnskap om temaene. Det vil være en bok av innbyggerne for innbyggerne i Moss.

Strandsitteren

I 2023 er det utgitt tre utgaver av Strandsitteren, medlemsbladet for Moss Historielag. Opplaget er på 350, men nr. 2 i 2023 ble trykket i 450 eksemplarer. Årsaken var at samtlige medlemmer i bystyret fikk bladet tildelt på det siste kommunestyremøte før sommerferien. Bladet distribueres til medlemmene og selges i løssalg på seks utsalgssteder. Tom Ottar Røw var redaktør fram til mars-2023. Da overtok Paul Norberg redaktøransvaret. Redaksjonskomiteen har bestått av Elisabeth Vogt, Jan Kronberg, Oddvar Aasen og Svein Åge Lauritzen. Korrekturleser er Katrine Bjørnstad. Oddvar Aasen har ansvaret for distribusjon av Strandsitteren, og trykkingen skjer på Bryn Trykkservice AS i Oslo.

Fotograppa

Jan Kronberg har vært ansvarlig og jobbet for fotograppa. Han har tilrettelagt og gjort en mengde av sine bilder tilgjengelig for Moss Historielag, bl.a. bilder som skal benyttes i vårt nye bokprosjekt. Ved Jans bortgang i desember overtok Arve Tomt Gundersen ansvaret for billedbruken i boka.

Kulturminnegruppa

Gruppa har i 2023 hatt møter for å diskutere hvilke oppgaver som kan og skal prioriteres framover. Arve Tomt Gundersen har blitt nytt medlem av gruppa, som også består av Arild Austad, Knut Thorvaldsen, Wenche Skageberg, Liv Stylegard og Eilert Hansen. Gruppa vil på nyåret 2024 starte opp et prosjekt. Bildene på veggene på Bytårnet skal tas ned og få undertittel, slik at publikum får informasjon om hva bildene viser.

Transkriberingsgruppa

Gruppa har ikke hatt løpende aktiviteter i året som har gått. Men den mottok et oppdrag fra en privat person, som besto i å transkribere en bunke gamle brev fra 1800-tallet. Dette var en utfordrende oppgave, men ble løst. En fornøyd oppdragsgiver bidro med et generøst bidrag på kr. 10.000, - til Moss Historielag.

Slektsforskergruppa

Slektsforskergruppa har i 2023 bestått av Liv Berger, Hugo Hansen, Eilert Hansen, Knut Thorvaldsen, Margaret Strand og Morten Edvardsen. Gruppa har våren og høsten hatt til sammen 16 møter på Moss Bibliotek og Justus for å gi bistand til publikum for å finne deres slektninger. I gjennomsnitt har oppmøtet vært på 7-8 personer, og gruppa har mottatt mange gode tilbakemeldinger fra takknemlige gjester.

Deltakere fra gruppa har også holdt foredrag om slektsgransking for pensjonister fra Helly Hansen, og veiledet elevene på Malakoff vgs. i prosjektet som MH samarbeider med skolen om. I tillegg mottar gruppa løpende henvendelser fra publikum på e-poster og sms, som besvares.

Annet

Mossianaprisen 2023 gikk til fire personer som på hver sin måte har bidratt og fortsatt bidrar til at vi mossinger blir bedre kjent med vår lokalhistorie: Gunnar Walter Richter Johansen, Elisabeth Vogt, Arve Tomt Gundersen og Jon Gundersen. Vel fortjent pris til alle fire, hvorav flere av disse også bidrar aktivt på vegne av, og som medlemmer av Moss Historielag. Vi gratulerer med prisen.